

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

INTEGROVANÁ
STŘEDNÍ ŠKOLA
POLYGRAFICKÁ

Člověk a společnost

1. Světová náboženství

www.isspolygr.cz

Vytvořil:
PhDr. Andrea Kousalová

Integrovaná střední škola polygrafická,
Brno, Šmahova 110
Šmahova 110, 627 00 Brno

Interaktivní metody zdokonalující edukaci na ISŠP
CZ.1.07/1.5.00/34.0538

Světová náboženství

DUM číslo: 1
Světová náboženství

Škola	Integrovaná střední škola polygrafická, Brno, Šmahova 110
Ročník	4. ročník (SOŠ, SOU)
Název projektu	Interaktivní metody zdokonalující proces edukace na ISSP
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0538
Číslo a název šablony	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT.
Autor	PhDr. Andrea Kousalová
Tematická oblast	ZSV
Název DUM	Světová náboženství
Pořadové číslo DUM	1
Kód DUM	VY_32_INOVACE_01_ZSV_KO
Datum vytvoření	20.11.2012
Anotace	Prezentace se představuje základy světových náboženství.

Pokud není uvedeno jinak, je uvedený materiál z vlastních zdrojů autora

JUDAISMUS

Judaismus je náboženství a kultura židovského národa. Zásady a dějiny judaismu vytvářejí historické základy mnoha jiných náboženství včetně křesťanství a islámu.

Za Žida je považován ten, kdo pochází ze židovské matky nebo přestoupil k židovství podle ortodoxní normy. Ve státě Izrael dnes platí toto tradované pravidlo jako právní základna pro definici židovské národnosti. Je ještě doplněno doložkou:

"... ten, kdo se nehlásí k žádnému jinému náboženství."

Bylo to první monoteistické náboženství v dějinách lidstva.

Tento Bůh neměl podobu ani jméno. Vztah mezi člověkem a Bohem byl založen na spojenectví, protože Bůh vedl Abrahama a dal mu vlast, Kanaán. Abraham mu za to sloužil s absolutní oddaností.

Smlouva s Bohem byla obnovena Izákem a Jákobem, později Mojžíšem.

Soubor hebrejského Písma Svatého odpovídá hlavním knihám starého zákona (první oddíl křesťanské Bible).

Obsahuje 24 knih, které jsou rozděleny do tří úseků:

- **Tóra či Pentateuch** (prvních pět knih – Genesis, Exodus, Leviticus, Deuteronomium) a končí Mojžíšovou smrtí kolem r. 1200 před Kristem.
- **Neviim či Proroci**
- **Ketuvim či Hagiografy** (Žalmy, Pláč, Přísloví, Job, Kazatel, Píseň písní...)

Židé mají i ústní zákon neboli **Talmud, který má dvě části: Mišnu a Gemaru.**

Kromě toho ještě existuje **Kabala, která pochází ze starověku a rozvinula se ve středověku, jež obsahuje tajemný mystický výklad bible.**

Židovské náboženství se promítá i do každodenního života Židů: již od narození dítěte se musí plnit předepsané povinnosti.

Stránka z Talmudu

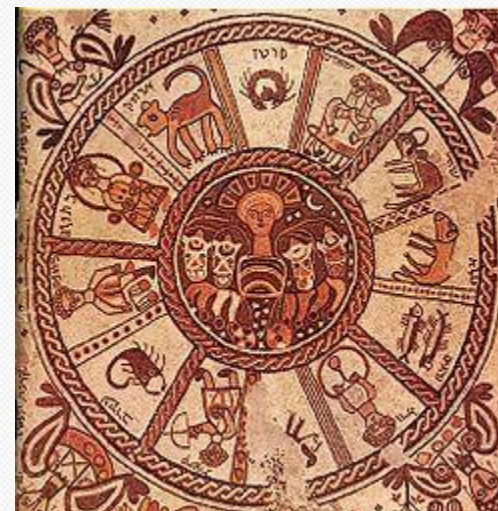

Židovský kalendář

Řídí se podle fází měsíce. V židovském kalendáři se roky počítají od stvoření světa. Rok 1998 je tedy rokem 5758. Rok začíná na podzim a má 354 dní.

Židovský rok je rozdělen do 12 měsíců po 29 popř. 30 dnech. Začíná Novým rokem (Roš ha-šana) 1. tišri a končí 29. dnem měsíce elul.

Abychom získaly platný židovský letopočet, je třeba přičíst 3760 k většinově platnému letopočtu.

Obřady a svátky

Den odpočinku - Sabat: Začíná v pátek po západu slunce a končí sobotní nocí. Je to svátek, kterým se připomíná, že Bůh sedmého dne po stvoření světa odpočíval a že i v tom se mu člověk má podobat. Žid v tento den nepracuje, nezažihá a nezháší světlo ani oheň, nevaří, nepíše apod. Pokrmy musí být obřadně čisté - košer, připravené podle židovských rituálních předpisů. Zakazuje se např. jíst maso jiných zvířat než přežvýkavců-sudokopytníků (např. vepřové nebo konina), jsou zakázány ryby bez šupin apod. Na stole nemají být současně pokrmy z masa a mléčná jídla. Dokonce nádobí v kuchyni je oddělené zvlášť pro mléčná a zvlášť pro masitá jídla a nesmí se zaměnit.

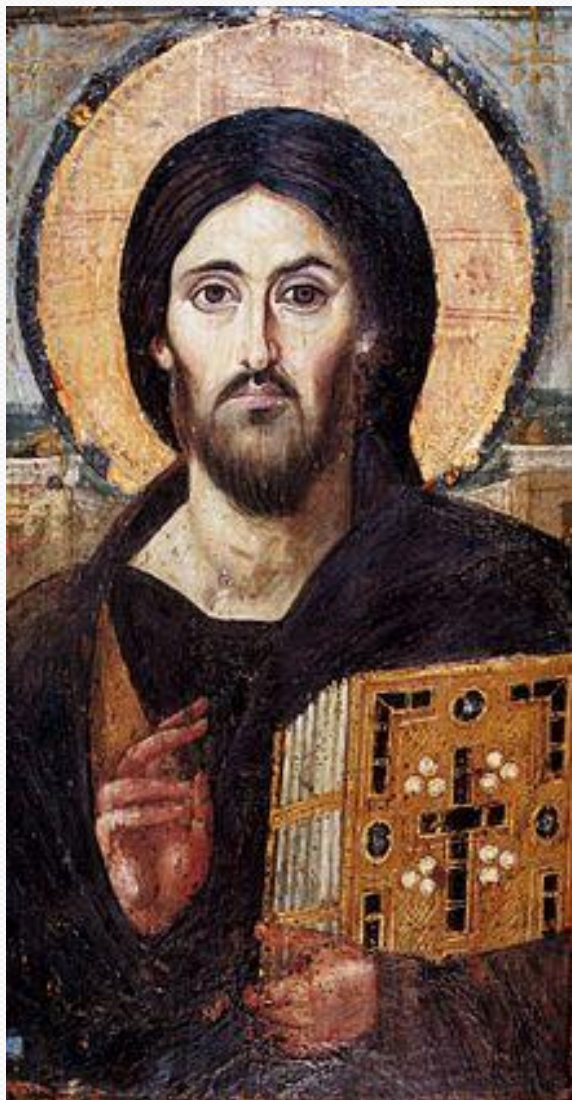
Roš ha-šana: Novoroční slavnost (1. tišri)

Jom kipur: Den smíření (10. tišri)

Sukot: Slavnost stánků, připomíná pobyt izraelských kmenů na poušti po odchodu z Egypta a vděčnost za úrodu. Staví se stánky se střechou z listí, protože Bůh poskytl ochranu židům na poušti dožínky, 15./16. tišri)

Chanuka: Svátek světel, (svátek posvěcení chrámu, 25. kislev-1. tevet)

Pesach: Svátek nekvašených chlebů = Velikonoce, trvá 8 dní a připomíná se jím odchod z Egypta. (Exodus, 15.-22. nisan)

KŘESŤANSTVÍ

katolická církev
(981,4 milionů)
protestantské církve
(404 milionů)
pravoslavné církve
(281,3 milionů)
anglikánská církev
(69,1 milionů)

řeckokatolické církve
(východní církve, jež přijímají
katolická dogmata a autoritu
papeže, nicméně ponechávají
si své zvláštní obřady)

Ježíš Kristus

(z Hebrejského Jehošua, „Bůh je spása“, nazývaného také Kristus, z hebrejského mašia, „mesiáš“ = pomazaný).

Pochází z Nazaretu (Palestina), narodil se kolem roku 4 či 5 letopočtu.

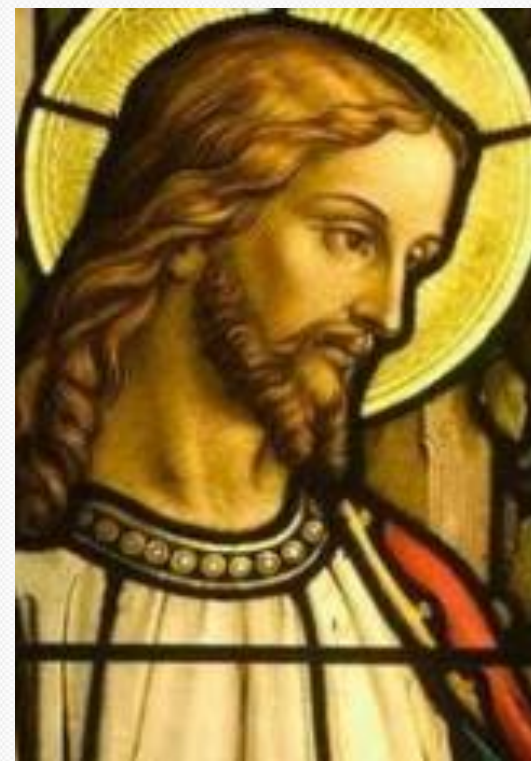
Považován za zakladatele Křesťanství.

O jeho životě pojednávají **evangelia** (dobrá zpráva) podle Jana, Marka, Lukáše a Matouše.

Měl vliv na lidi => politicky nebezpečný, odsouzen Pilátem (římská moc).

Ježíš kázal křesťanskou lásku (=agapé) pro všechny lidi bez rozdílu; přinášel vidinu (slib) v království boží, věčného a spravedlivého.

O jeho ukřižování bylo rozhodnuto v roce 30(či 33). Jeho učedníci dosvědčují, že **vstal z mrtvých**.

Bible

Pro křesťany je Bible **sbírka slova Božího**. Jde o úmluvu uzavřenou mezi Bohem a lidmi a svědčí o působení Boha v dějinách.

Obsahuje:

Starý zákon (spisy Hebrejské Bible)

Nový zákon (27 knih. Jejich obsahem je působení a kázání Ježíše z Nazareta a počátky křesťanství jakožto víry v Ježíše Krista. Byly sepsány v letech 50 – 150 našeho letopočtu. Byly napsány řecky a shromážděny jako závazný soubor (kánon) ve 2. až 4. století. Tvoří ho: Čtyři evangelia, Skutky Apoštolů, Listy, Apokalypsa (Zjevení Janova)

Svátky a obřady

Dva hlavní křesťanské svátky připomínají narození Ježíše:

Vánoce, 25. prosince, jimž předchází Advent a vzkříšení

Velikonoc, první neděle po prvním jarním úplňku, jimž předchází půst

Ostatní svátky

Nanebevstoupení (koná se vždy ve čtvrtek). Připomíná zázračné vstoupení Ježíše do nebe čtyřicet dní po zmrtvýchvstání.

Hod Boží svatodušní (vždycky v neděli, sedmé po Velikonocích). Oslavuje sestoupení Ducha svatého na apoštoly. Neděle je zasvěcena bohoslužbě vzdávané vzkříšenému Kristu.

ISLÁM

Muslimské náboženství, které praktikuje 1,1 miliardy věřících, je svým početním významem dnešním druhým světovým náboženstvím.

Toto monoteistické náboženství, založené kázáním proroka Mohameda, je kultem, tradicí, životní řeholí i projektem života ve společnosti. Pochází ze západního Arabského poloostrova, z měst Mekky a Medíny = odevzdanost se bohu.

Prorok Mohamed

Z pohledu muslimské víry je Mohamed **Vyslancem Božím a Pečetí proroků**. Bůh ho pověřil předáním poselství Koránu celému lidstvu.

Mohamed znamená „ten, který je požehnán“.

Narodil se v Mekce, přijal první boží zjevení od anděla Gabriela v noci ze 26. na 27 měsíce ramadán roku 610.

Mohamed a jeho druhové se rozhodli odejít do Medíny 16. července 622. Toto období emigrace (hijra, odtud „hidžra“) bylo věnováno předávání nových zjevení a organizování muslimské komunity.

Korán a Hadith

Podle muslimské koncepce zjevení představuje Korán Slovo Boží určené celému lidstvu, věrně předané v arabštině archandělem Gabrielem proroku Mohamedovi, poslednímu z Vyslanců Božích. Korán obsahuje sto čtrnáct textových jednotek nazývaných súry, seřazených podle sestupného pořádku jejich rozsahu.

Nejmenší textové jednotky súr jsou verše (ayat, „verše“, „znamení“).

Vydání Koránu zvané Korán krále Fu'ada (jehož šíření začíná v roce 1924) jich má 6 236. Každý verš je považován za jednotku zjevení. Témata, jimž se zabývá Korán, nejsou rozvržena po způsobu pojednání o zbožném životu. Jsou rozvinuta v podobě líčení přerušovaného kázáními a vymezují se kolem tří velkých témat:

Bůh se projevuje jasnými znameními

vyznačuje lidem cestu a vyhlašuje církevní zákon

odmění lidi podle jejich činů, spravedlivě a milosrdně.

Hadith (z arabského hadith, „vyprávění“, „tradice“) představuje podle Koránu druhý zdroj islámu. Shromažďuje vyprávění, ponaučení a náboženské praktiky prisuzované Mohamedovi. Sunna („cesta“, „pravidlo chování“) obsahuje všechny tradice a obyčeje vyvozené ze zdrojů islámu, roztríděné podle námětů a oblastí.

Šaría („směr cesty“) označuje zároveň zjevený Boží zákon a právní formulaci církevních předpisů odvozených z Koránu a ze Sunny. V dnešní terminologii je termín šaría používán pro označení souboru islámských zákonů.

Větve a proudy islámu

**Islám je jednotné náboženství. Ale Islám není jeden.
Spočívá na pluralitě církevních projevů a právních rozhodnutí.**

Islám je rozdělený na tři velké celky:

sunnismus (83 %muslimů)

šíismus (16 %)

charídžismus („ti, kteří vycházejí” - 1 %)

Institute

Islámské předpisy byly kodifikovány v podobě povinností a zákazů.

Hlavní povinnosti (fard), převzaté z božích zákonů Koránu a z obyčejů proroka Mohameda, obsahují:

pět pilířů:

dvojí dosvědčení víry v jedinstvo Boha a v prorocké poslání Mohameda (Shahadatan),

pět každodenních modliteb(salat),

kanonický milodar (zakat), půst v měsíci ramadan (siyam),

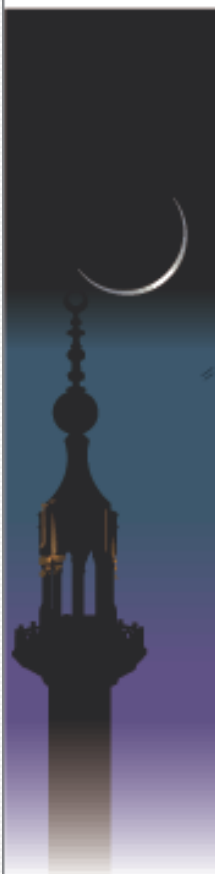
pout' do Mekky (hadí)

pravidla rituální čistoty

pravidla spojená se zavedením práva, solidarity a míru.

Hadždž – pátý pilíř Islámu

Předehra

Velká mešita: Poutníci provádění tavať (sedmkrát obejdou Kaabu) a saí (sedmkrát přejít mezi Marvou a Safou). Saí symbolizuje, jak Abrahámová žena Hadžar hledala vodu, než vytryskl uprostřed pouště pramen.

TÝDEN.cz

Obřady a svátky

Oficiálním kalendářem islámského světa je **hidžirský kalendář**.

Muslimský letopočet začíná roku 622 (datum počátku Hidžry). Dva velké svátky jsou přerušení půstu ('id al-fítr) a svátek oběti ('id al anda), nazývaný také 'id al-kabir.

Ostatní svátky jsou méně okázalé.

Pět každodenních modliteb je povinných od dospělosti.

Jde o ranní modlitbu (subh), polední (zuhr), odpolední ('asr), večerní (maghrib) a noční ('isha).

Pro muslimy jsou **Mekka, Medina** (města Saudské Arábie) a **Jeruzalém** (Izrael) místy majícími velký symbolický význam.

Seznam použité literatury a internetových odkazů

Judaismus. [online]. [Cit. 20.11.2012]. Dostupné z: <http://www.svetova-nabozenstvi.cz/judaismus/>

Křesťanství. [online]. [Cit. 20.11.2012]. Dostupné z: <http://www.svetova-nabozenstvi.cz/krestanstvi/>

Islám. [online]. [Cit. 20.11.2012]. Dostupné z: <http://www.svetova-nabozenstvi.cz/islam/>

Náboženství. [online]. [Cit. 20.11.2012]. Dostupné z:
<http://obrazky.cz/?q=n%C3%A1bo%C5%BEnstv%C3%AD>